

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ในการผลักดันให้มีการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ พ.ศ. 2537 – 2550 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยจะทำการศึกษาเชิงพรรณนาปรากฏการณ์ทางการเมืองของพระสงฆ์ในการผลักดันให้มีการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ คือ เริ่มตั้งแต่ครั้งแรกใน พ.ศ. 2537 ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2540 รวมถึงเหตุการณ์ชุมนุมเรียกร้องกระทรวงพุทธศาสนาและวัฒนธรรมไทยของกลุ่มพระสงฆ์ใน พ.ศ. 2545 และการชุมนุมเคลื่อนไหวของกลุ่มพระสงฆ์ให้มีการบัญญัติข้อความพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 โดยจะทำการวิเคราะห์ตั้งแต่จุดเริ่มต้นถึงความเป็นมา สาเหตุ วัตถุประสงค์ของการผลักดันให้มีการบัญญัติคำว่า “พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ” พฤติกรรมของกลุ่มพระสงฆ์ในการเคลื่อนไหวผลักดันให้มีการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ รวมถึงการมีมติคำวินิจฉัยของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเคลื่อนไหวของกลุ่มพระสงฆ์ในการผลักดันให้มีการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลโดยศึกษาวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research) และสัมภาษณ์เจาะลึกพระสงฆ์ชั้นปกครอง พระสงฆ์ที่เป็นแกนนำในเคลื่อนไหวฯ และพระสงฆ์ที่เข้าร่วมชุมนุมฯ โดยนำมาเสนอรายงานวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากร ในการวิจัยสัมภาษณ์ประกอบด้วย กลุ่มพระสงฆ์จำนวน 3 กลุ่ม คือ
 - 1.1.1 กลุ่มพระสงฆ์ชั้นปกครองจำนวน 3 รูป
 - 1.1.2 กลุ่มพระสงฆ์ที่เป็นแกนนำจำนวน 5 รูป
 - 1.1.3 กลุ่มพระสงฆ์ที่เข้าร่วมในการชุมนุมฯ จำนวน 6 รูป

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยกลุ่มพระสงฆ์ 3 กลุ่ม จำนวน 14 รูป โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sample) ได้แก่

1.2.1 กลุ่มพระสงฆ์ชั้นปกครองที่มีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้มีการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จำนวน 3 รูป ได้แก่

- 1) พระธรรมปริยัติเวที เจ้าคณะภาค 15 เจ้าอาวาสวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
- 2) พระเทพวิสุทธิกวี รองเจ้าอาวาสวัดราชาธิวาสวิหาร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร (เลขาธิการศูนย์พิทักษ์พระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย)
- 3) พระราชวรนายก เจ้าคณะจังหวัดนครนายก รองประธานที่ปรึกษาอธิการบดีมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เจ้าอาวาสวัดอุดมธานีพระอารามหลวง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

1.2.2 กลุ่มพระสงฆ์ที่เป็นแกนนำในการเคลื่อนไหวผลักดันให้มีการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จำนวน 5 รูป ได้แก่

- 1) พระมหา ดร. โ智์ ทสฺสนีโย รองผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการสังคมมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดชนะสงคราม กรุงเทพมหานคร
- 2) พระครูศรีชยาภิวัฒน์ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดอรุณราชวราราม เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร
- 3) พระมหาศุภญฺ์ คุณธมฺโม (แพงทรัพย์) วัดเทพากร เขตบางพลัด กทม.
- 4) พระอาจารย์บุญชู ปรีสุทฺโธ วัดสระมรกต อำเภอศรีมโหสถ จังหวัดปราจีนบุรี
- 5) พระอาจารย์ธีรวิทย์ ฉนฺทวิชฺโช ผู้ช่วยเลขาธิการศูนย์พิทักษ์พระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย วัดราชาธิวาสวิหาร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

1.2.3 กลุ่มพระสงฆ์ที่เข้าร่วมชุมนุมในการเรียกร้องเคลื่อนไหวผลักดันให้มีการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จำนวน 6 รูป ได้แก่

- 1) พระครูสนั่น ฐานักโร เจ้าอาวาสวัดบางพระ อำเภอเมือง

จังหวัดฉะเชิงเทรา

2) พระครูพิศิษฐ์บัญญัติกร เจ้าอาวาสวัดพรานนก อำเภออุทัย

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3) พระครูสังฆรักษ์ประทวน กมล โล เลขาเจ้าคณะตำบลอุทัย วัดโคกช้าง

อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4) พระมหากฤษฎา กิตติโสภโณ เลขาเจ้าคณะตำบลท่าวาสุกรีเขต ๑

วัดตึก อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

5) พระอาจารย์สมพงษ์ โรจนวิโส วัดหัวเนิน อำเภอบ้านโพธิ์

จังหวัดฉะเชิงเทรา

6) พระพิศณุ ฐานวโร วัดทรายทองเทพนิมิต อำเภอแม่ungศ์

จังหวัดนครสวรรค์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับกลุ่มพระสงฆ์ 3 กลุ่ม โดยแยกเป็นประเด็นดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการสัมภาษณ์รายบุคคลสนทนาสองต่อสองระหว่างผู้ถูกสัมภาษณ์กับผู้สัมภาษณ์ ทั้งนี้เพื่อต้องการรายละเอียดของข้อมูลที่ตรงประเด็นมากที่สุด

2.2 ลักษณะของการสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อให้ได้ซึ่งคำตอบที่ถูกต้องและตรงประเด็นมากที่สุด

2.3 เป้าหมายของการสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดมากขึ้นและตรงประเด็นการวิจัยมากที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารขั้นต้นและชั้นรอง

3.1.1 เอกสารขั้นต้น (Primary Sources) ซึ่งประกอบด้วยรายงานการประชุมของมหาเถรสมาคม คณะรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สมาชิกสภาวัฒนธรรมนุญ แลกกลางรณ์

คณะสงฆ์ หนังสือหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องและจัดทำขึ้นในช่วงการชุมนุมเรียกร้อง โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยสำนักงานเลขานุการมหาเถรสมาคม สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์พิทักษ์พระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย

3.1.2 เอกสารชั้นรอง (Secondary Sources) ซึ่งประกอบด้วยรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง หนังสือ เอกสาร และหนังสือพิมพ์ที่ลงข่าวและวิเคราะห์เหตุการณ์ดังกล่าว โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ รวมทั้งการสืบค้นข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

3.1.3 แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มพระสงฆ์ทั้ง 3 กลุ่ม

3.2 การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

- 3.2.1 กำหนดกลุ่มพระสงฆ์ที่สัมภาษณ์
- 3.2.2 นัดหมายเพื่อกำหนดวันและเวลาที่จะสัมภาษณ์
- 3.2.3 สัมภาษณ์
- 3.2.4 รวบรวมข้อมูลที่ได้เพื่อบำเนิการขั้นต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์การวิจัยหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยจำแนกและจัดระบบข้อมูลจากการสัมภาษณ์ มาศึกษาจัดทำเป็นระบบและหาความหมายแยกแยะองค์ประกอบ ตลอดจนเชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลเพื่อให้สามารถนำไปสู่ความเข้าใจต่อปรากฏการณ์ทางการเมืองที่ศึกษา แล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) โดยการพรรณนาแบบเล่าเรื่องเพื่อให้เห็นภาพความเป็นมา สาเหตุ วัตถุประสงค์ พฤติกรรมและผลกระทบของกลุ่มพระสงฆ์ในการเคลื่อนไหวผลักดันให้มีการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2537 - พ.ศ. 2550 โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีประกอบการวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย